

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

Придунайська філія

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(ВИБІРКОВОЇ)
«ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ»***

Спеціальність **D3 Менеджмент**

Освітній рівень: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітня програма: **Менеджмент**

МАУП 2025

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Основи психології
Шифр та назва спеціальності	D3 «Менеджмент»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 20 Семінарські заняття: 14 Самостійна робота студентів: 56
Терміни вивчення дисципліни	4 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://drive.google.com/file/d/1UJkx6IT9xnlDXONPyDp3FRYsPaAx1Lg/view?usp=sharing

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Гуменникова Тамара Рудольфівна	
Науковий ступінь	Доктор педагогічних наук
Вчене звання	професор
Посада	Директор Придунайської філії ПрАТ «ВНЗ МАУП»
Дисципліни, які викладає НПП	Вступ до спеціальності "Менеджмент" Лідерство та комунікації Самоменеджмент
Напрями наукових досліджень	Теоретико-методологічні засади сучасного менеджменту; психологія управління та конфліктологія в організаціях; розвиток лідерського потенціалу та комунікативної компетентності керівника; технології самоменеджменту та персональної ефективності в умовах трансформаційних змін
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	Гугл Академія https://scholar.google.com.ua/citations?user=yUSPlwEAAAAJ&hl=uk ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6223-7711 SCOPUS: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57209848474
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	Gumennikova100@gmail.com
Контактний тел.	+380675197403
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	https://izmail.mau.com.ua/assets/files/gumennikova-portfolio.pdf

Анотація курсу. Вибіркова навчальна дисципліна «Основи психології» орієнтована на формування у здобувачів вищої освіти спеціальності «Менеджмент» базових психологічних знань, необхідних для ефективної управлінської діяльності, професійної комунікації та роботи з персоналом.

Курс спрямований на ознайомлення з психологічними закономірностями поведінки людини та груп, особливостями мотивації, емоційної регуляції, прийняття

рішень і міжособистісної взаємодії в організаційному та діловому середовищі. Отримані знання дозволяють майбутнім менеджерам краще розуміти власні психологічні ресурси та поведінку інших людей, підвищувати ефективність управлінських рішень і командної роботи.

У межах дисципліни розглядаються закономірності психічних процесів, станів і властивостей особистості, особливості психічного розвитку людини, механізми поведінки та діяльності, а також роль психології у міжособистісній взаємодії та професійному середовищі.

Предметом вивчення дисципліни є психіка людини, психологічні процеси, стани та властивості особистості, а також закономірності їх формування і функціонування.

Метою вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів освіти спеціальності «Менеджмент» базових психологічних знань і вмінь, необхідних для усвідомленого управління власною поведінкою, ефективної взаємодії з персоналом, партнерами та клієнтами, а також для розвитку управлінського мислення.

Основними завданнями навчальної дисципліни є формування у студентів цілісної системи знань про природу психіки та закономірності формування психічних процесів, станів і властивостей особистості в контексті професійної діяльності. Курс передбачає вивчення психологічних особливостей міжособистісної взаємодії, методів саморегуляції та способів подолання стресових ситуацій в управлінському середовищі. Важлива увага приділяється дослідженню механізмів соціальної перцепції, аналізу причин виникнення конфліктів та розробці психологічно обґрунтованих стратегій їх розв'язання. Навчальний процес спрямований на розвиток навичок психологічної діагностики особистісних якостей персоналу, опанування технік ефективної комунікації та формування етичних стандартів поведінки менеджера у взаємодії з колективом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

знати:

- об'єкт, предмет та методи сучасної психологічної науки;
- психологічну структуру особистості та закономірності її розвитку;
- особливості прояву пізнавальних процесів (відчуття, сприймання, пам'ять, мислення, уява);
- природу емоційних станів, вольових якостей та механізмів психологічного захисту;
- психологічні аспекти малих груп, типи лідерства та групову динаміку;
- класифікацію конфліктів та психологічні типи поведінки в конфліктних ситуаціях.

вміти:

- використовувати психологічні методи для діагностики індивідуальних особливостей персоналу (темпераменту, характеру, здібностей);
- застосовувати техніки активного слухання та прийоми встановлення психологічного контакту;
- ідентифікувати ознаки професійного вигорання та застосовувати методи психогігієни;
- проектувати стратегії вирішення міжособистісних суперечностей в організації;

- використовувати знання про психологію мотивації для стимулювання праці співробітників;
- аналізувати невербальні засоби комунікації під час проведення переговорів.

Пререквізити. Вивчення курсу базується на знаннях та компетенціях, здобутих під час опанування обов'язкових дисциплін гуманітарного циклу в 1–3 семестрах. Фундаментом виступає Філософія, яка надала загальне розуміння природи людини, свідомості та буття, а також Історія та культура України, що заклала підґрунтя для розуміння соціокультурного контексту формування особистості. Важливу роль відіграє дисципліна Менеджмент, вивчена у 3 семестрі, оскільки вона ознайомила студентів із роллю людського чинника в організації, що тепер буде поглиблено через вивчення психологічних закономірностей поведінки та мотивації.

Постреквізити. Отримані психологічні знання будуть використані в межах курсів «Основи управління бізнесом» та «Мотиваційний менеджмент» для розробки ефективних систем стимулювання персоналу та розуміння психології лідерства. Знання психології стануть необхідними для дисципліни «Стратегічне управління підприємством» у розрізі управління організаційними змінами та подолання психологічного опору персоналу. Також компетенції з психології спілкування та конфліктології будуть інтегровані в процес проходження переддипломної практики та підготовки випускової кваліфікаційної роботи для аналізу соціально-психологічного клімату в колективі.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	Методи навчання/методи оцінювання
Тема 1	Психологія як наука: предмет, завдання, методи	Методи навчання: - Освітній процес передбачає поєднання лекцій (оглядових, проблемних, лекцій-візуалізацій) та семінарських занять з використанням дискусій, аналізу психологічних ситуацій, елементів тренінгової роботи, рефлексивних вправ і кейс-методу. Методи оцінювання Оцінювання здійснюється за накопичувальною системою і включає: - поточний контроль: усне опитування, експрес-тестування, розв'язання ситуаційних задач та захист індивідуальних завдань; - модульний контроль: письмова модульна контрольна робота (МКР) після завершення змістових блоків; - підсумковий контроль: залік (письмова робота з теоретичними та практичними завданнями).
Тема 2	Психіка та її розвиток	
Тема 3	Відчуття і сприймання	
Тема 4	Увага та пам'ять	
Тема 5	Мислення, уява і мовлення	
Тема 6	Емоції та почуття	
Тема 7	Воля та мотивація	
Тема 8	Особистість і її психологічна структура	
Тема 9	Темперамент, характер, здібності	
Тема 10	Діяльність і міжособистісне спілкування	
Модульна контрольна робота		
Форма контролю залік		

Технічне обладнання та програмне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу передбачає використання спеціалізованих навчальних аудиторій та бібліотечних фондів. Для візуалізації навчального матеріалу під час лекційних та семінарських занять застосовується мультимедійне обладнання (проектор, комп'ютер). Виконання

практичних завдань та поглиблене вивчення окремих тем забезпечується доступом до мережі Інтернет через безкоштовне Wi-Fi покриття.

Форми та методи контролю

Система оцінювання знань здобувачів включає поточний та підсумковий (семестровий) контроль.

Поточне оцінювання здійснюється систематично під час практичних і семінарських занять з метою перевірки рівня засвоєння теоретичних основ, сформованості навичок діагностики та прогнозування, а також уміння застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення для моделювання й аналізу даних.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю.

Участь студентів у навчальному процесі реалізується через усні виступи, презентації аналітичних досліджень, доповіді за результатами розбору кейсів, а також активне залучення до фахових дискусій та мозкових штурмів. Письмова складова роботи охоплює виконання контрольних і тестових завдань, підготовку аналітичних записок, рефератів та конспектів за матеріалами лекцій і самостійного опрацювання.

Методи поточного контролю.

Методичний інструментарій контролю поєднує усні форми (опитування, співбесіди) та письмові види робіт (звіти, розрахункові завдання, побудова моделей). Оцінювання також базується на спостереженні за активністю здобувачів під час вирішення проблемних ситуацій, перевірці результатів презентації індивідуальних проєктів та проведенні тестування з відкритими й закритими типами завдань.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

Теми	Поточний контроль знань						Підсумковий контроль		Загальна кількість балів
	Семінар 1 (Тема 1,2)	Семінар 2 (Тема 3,4)	Семінар 3 (Тема 5)	Семінар 4 (Тема 6,7)	Семінар 5 (Тема 8,9)	Семінар 6 (Тема 10)	Модульна контрольна робота	Залік**	
Робота на семінарському занятті	6	6	6	6	6	6	20	20*	100
Самостійна робота	4	4	4	4	4	4			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Критерії та порядок оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до чинного Положення про оцінювання у закладі вищої освіти.

Модульний контроль проводиться на завершальному занятті кожного змістового блоку у формі письмового тестування.

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (A) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);
- оцінка «добре» (B) виставляється за виконання 80% всіх завдань;
- оцінка «добре» (C) виставляється за виконання 70% всіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (E) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.
- Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«A» - 18-20 балів;

«B» - 16-17 балів;

«C» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«E» - 10-11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Управління конфліктами в організації» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
4	4	3	2	0-1

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Успішне опанування освітнього компонента «Основи психології» вимагає від здобувачів освіти високої самодисципліни та відповідального ставлення до навчального процесу. Обов'язковими умовами є регулярне відвідування лекційних і практичних занять, активна участь в аудиторній роботі, а також своєчасне і якісне виконання всіх видів самостійних та контрольних завдань, передбачених програмою. У разі пропуску занять або отримання незадовільних результатів студент зобов'язаний ліквідувати академічну заборгованість шляхом відпрацювання відповідних тем.

Невіддільною складовою навчання є суворе дотримання норм академічної етики та культури поведінки. Освітній процес базується на принципах академічної доброчесності, що передбачає виключно самостійне виконання всіх письмових робіт, доповідей та презентацій. Будь-які запозичення думок чи текстів інших авторів мають супроводжуватися коректними посиланнями на першоджерела. У межах курсу неприпустимими є будь-які прояви академічної недоброчесності, зокрема плагіат, самоплагіат, фабрикація та фальсифікація даних, списування, обман, хабарництво чи необ'єктивне оцінювання.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Бобіна О. В. Основи психології у питаннях і відповідях : навч. посібник / О. В. Бобіна. Миколаїв : НУК, 2023. 152 с.
2. Загальна психологія : підручник / за заг. ред. акад. С.Д.Максименка. 4-те вид., переробл. і доп. Том 1. К. : Видавництво Людмила, 2025. 568 с.
3. Загальна психологія : підручник / за заг. ред. акад. С.Д.Максименка. 4-те вид., переробл. і доп. Том 2. К. : Видавництво Людмила, 2025. 456 с.
4. Загальна психологія : навч. посіб. / Т.Б.Поясок, О.І.Беспарточна, О.В.Квасник, В.В.Шаполова. Харків : ФОП Бровін О.В., 2023. 396 с.
5. Психологія (загальна та вікова) : навч. посіб. / уклад. А.В.Аханова. Луцьк: ПП Іванюк В.П., 2021. 192 с.
6. Щербакова І. М. Психологія: теорія і практика : навч. посібник / І.М.Щербакова, Т.Г.Харченко. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2023. 364 с.

Допоміжна література

1. Мазуренко Л. І. Курс лекцій «Основи риторики та ораторського мистецтва». Одеса : ІВМС НУ «ОМА», 2024. 136 с.
2. Мунтян О. О. Риторика ділового спілкування / О. О. Мунтян. Актуальні питання гуманітарних наук. 2023. Вип. 66, Т. 2. С. 151-154. URL: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/24845/3/22.pdf>
3. Саврасова-В'юн Т. Комунікативний практикум : навчально-методич. посібник / Т.Саврасова-В'юн. Київ: Київ. стол. ун-т ім. Б. Грінченка, 2024. 184 с.
4. Сидоренко Т. М. Спічрайтинг та риторика : конспект лекцій / Т.М.Сидоренко. К. : ДУТ, 2021. 100 с.
5. Fedorenko, Y., Martirosyan, L. Intercultural Communication as a Key Aspect of the Modern World. Актуальні питання гуманітарних наук. 2024. Вип. 76, том 3. С.136-141. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/17316/1/25.pdf>
6. Lucas, Stephen E. The Art of Public Speaking. Stephen E. Lucas with Paul Stob. 13th Edition. Published by McGraw-Hill Education, 2020. 450 p. URL: [http://121.121.140.173:8887/filessharing/kohasharedfolders/The%20Art%20Of%20Public%20Speaking-McGraw-Hill%20Education%20\(2020\).pdf](http://121.121.140.173:8887/filessharing/kohasharedfolders/The%20Art%20Of%20Public%20Speaking-McGraw-Hill%20Education%20(2020).pdf)
7. Mohammed, E.O. Persuasive rhetoric in public speaking: A discourse analysis of influential leaders. International Journal of Research in English. 2025. № 7(1). P. 598-611. URL: <https://www.englishjournal.net/archives/2025/vol7issue1/PartJ/7-1-137-958.pdf>

8. Rawlins, J. D. Theory, Practice, and Pedagogy: Interweaving Business Communication and Rhetoric. *Business and Professional Communication Quarterly*. 2024. Volume 87, Issue 1. P. 3-5. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/23294906241226542>

Електронні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
2. Інсайт: психологічні виміри суспільства (Херсонський державний університет)
3. Психологічний журнал. (Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини). URL: <http://psyj.udpu.edu.ua/>
4. Психологічний часопис (Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України). URL: <https://apsijournal.com/index.php/psyjournal/about>
5. Психологія і особистість (Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України). URL: <https://psychpersonality.pnpu.edu.ua/>
6. Український психологічний журнал (Київський національний університет імені Тараса Шевченка). URL: <http://upj.com.ua/indexa.php?page=about>